

והפל גלוי לפניו, אבל פדי לתת אזהרה לאדם, הוצרך לעשות פן.

תא חזי, דכתיב (בראשית יח כא) ארדה נא ואראה הפצעקתה הבאה אלי עשו פלה. וכי לא היה גלוי לפניו, שהוא צריך לדעת ולחקר. אלא אמר רבי ברכיה, מפאן אזהרה לבית דין, שאין להם להסמך על דעתם, אלא יש להם לדעת ולחקר ולדרוש הענין יפה. הדא הוא דכתיב, (דברים יג טו) ודרשת וחקרת ושאלת היטב, ואין לך רשות להסמך על דעתך.

עד דהו יתבי, חמו לרבי אבא דהוה אתי. אמרי ממאריהון דמתניתין אתי. קריבו גביה, שאילו האי שאילתא.

אמר, כך פסקו מארי דמתניתין, דכל מה דעבד קודשא בריך הוא, עבד ליה בפיקודוי, על ידא דאמצעי. אמר לארעא עבידי כך, עבדת פמא דאתפקדת, ולא שנייא מיניה. אמר למיא עבידו כך, ועבדו מיא עבידתהון דאתפקדו, ולא שנו מיניה. וכן לרקייעא כך פי האי גוונא.

וכד הוה עביד שום חד מנהון עבידתיה פמא דאתפקד, הוה חזי ליה קודשא בריך הוא, דעבד פהווא גוונא דפקיד ליה, והוא משבח ליה ההוא עובדא. הדא הוא דכתיב, וירא אלהים כי טוב. כלומר וירא באותו המעשה, שעשאוהו כמו שצוה. והיה אומר כי טוב, כלומר, פי טוב עשה פמה שצוטה. וזהו וירא אלהים כי טוב. אמר רבי יצחק, פלהו שפיר אמרו, והאי מלה שפיר מכוילהון.

אמר רבי ברכיה לרבי יצחק, אם פן קשיא מילתא דא מפל מה דאיתמר, דאי הכי הוה ליה למימר האי קרא, וירא אלהים את כל אשר עשו והנה טוב מאד. מאי את כל

גלוי לפניו, אבל פדי לתת אזהרה לאדם הוצרך לעשות פן.

בא וראה, שפתיב (בראשית יח) ארדה נא ואראה הפצעקתה הבאה אלי עשו פלה. וכי לא היה גלוי לפניו, שהוא צריך לדעת ולחקר? אלא אמר רבי ברכיה, מפאן אזהרה לבית דין שאין להם להסמך על דעתם, אלא יש להם לדעת ולחקר ולדרוש הענין יפה. זהו שפתיב (דברים יג טו) ודרשת וחקרת ושאלת היטב, ואין לך רשות להסמך על דעתך.

בעוד שהיו יושבים, ראו את רבי אבא שהיה בא. אמרו, מבועלי המשנה הגיע. קרבו אליו, ושאלו את השאלה הזו.

אמר, כך פסקו בעלי המשנה, שכל מה שעשה הקדוש ברוך הוא, עשה אותו במצותו על ידי אמצעי. אמר לארץ עשי כך, ועשתה כמו שהצטוטה ולא שנתה ממנו. אמר למים עשו כך, ועשו המים את המעשה שלהם שהצטוו ולא שנו ממנו, וכך לרקיע כך כגון זה.

ובשעה עושה שום אחד מהם מעשהו כמו שהצטוטה, היה רואה אותו הקדוש ברוך הוא שעשה כאותו אפן שצוה אותו, והוא משבח את אותו המעשה. זהו שפתיב וירא אלהים כי טוב, כלומר, וירא באותו המעשה שעשאוהו כמו שצוה, והיה אומר כי טוב, כלומר, פי טוב עשה פמה שצוטה, וזהו וירא אלהים כי טוב. אמר רבי יצחק, כלם אמרו יפה, והדבר הזה יפה מפלם.

אמר רבי ברכיה לרבי יצחק, אם פן קשיא מלה דא מפל מה דאיתמר, דאי הכי הוה ליה למימר האי קרא, וירא אלהים את כל אשר עשו והנה טוב מאד, מאי את כל

מה זה את כל אשר עשה? אמר רבי יצחק, יפה אמרת! ה' רבו אחרי רבי אבא. אמרו לו את הדבר הזה. אמר להם, יפה הוא! ופסוק זה מסייע לנו, שכתוב את כל אשר עשה - בכלל, ולא נאמר את כל אשר עשו, שמשמע (על) האמצעיים הללו שעשה, שהוציאו את כל מה שנוצטוו, והנה טוב, ובגללו כתוב את כל אשר עשה.

אמר רבי חייא, וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב, להיותם עומדים תמיד, באותו קיום ובאותו הדרך שעשהו, ושלל שיתנו מדרך זו לעולם.

אמר רב הונא אמר רב, לשלשה קרא הקדוש ברוך הוא שמותם במעשה בראשית, ואלו הן: השמים, והארץ, והמים. השמים מנין לנו? שכתוב (שם) ויקרא אלהים לרקיע שמים. הארץ מנין לנו? שכתוב (שם) ויקרא אלהים ליבשה ארץ. המים מנין לנו? שכתוב (שם) ולמקוה המים קרא ימים. ולמה? לעשות בהם כל מלאכתו.

ומה שיצא מהם הניחו לאדם לקרא להם שמות. אמר רבי ברכיה, כל מה שהוציאו השמים והארץ, אדם הראשון קרא להם שמות, שנאמר (שם) ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה.

פרשה ג'. (שם א) ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי למינו. רבי יצחק פתח, (שירד) עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו ובא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו. רבי אבהו אמר, כמה יש לאדם להרהר במעשיו ולפקד אותם בכל יום, הואיל ונתן בו הקדוש ברוך הוא נשמה טהורה, לדעת ולהפיר לבוראו, ולהסתפל בנפלאותיו שהוא עושה בכל יום ויום.

אשר עשה. אמר רבי יצחק, שפיר קאמרת. אזלו בתריה דר' אבא, אמרי ליה האי מלה, אמר להו, שפירא היא, וקרא דא מסייעא לן. דכתיב את כל אשר עשה, בכלל. ולא נאמר את כל אשר עשו, דמשמע (על) אלין אמצעיים דעבד, דאפיקו כל מה דאתפקדו, והא טב. ובגיגיה פתיב את כל אשר עשה. אמר רבי חייא, וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב, להיותם עומדים תמיד, באותו קיום, ובאותו הדרך שעשהו, ושלל שיתנו מדרך זו לעולם.

אמר רב הונא אמר רב, לשלשה קרא קודשא בריך הוא שמותם במעשה בראשית, ואלו הן: השמים, והארץ, והמים. השמים מנא לן, דכתיב ויקרא אלהים לרקיע שמים. הארץ מנא לן, דכתיב ויקרא אלהים ליבשה ארץ. המים מנא לן, דכתיב ולמקוה המים קרא ימים. ולמה, לעשות בהם כל מלאכתו. ומה שיצא מהם, הניחו לאדם, לקרוא להם שמות. אמר רבי ברכיה, כל מה שהוציאו השמים והארץ, אדם הראשון קרא להם שמות, שנאמר ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה.

פרשתא ג'. ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עושה פרי למינו. רבי יצחק פתח, (שה"ש ד טז) עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו ובא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו. רבי אבהו אמר, כמה יש לאדם להרהר במעשיו, ולפקוד אותם בכל יום, הואיל ונתן בו הקדוש ברוך הוא נשמה טהורה, לדעת ולהפיר לבוראו, ולהסתפל בנפלאותיו שהוא עושה בכל יום ויום.

וְהָאָנָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אַרְבַּע רוּחוֹת מְנַשְּׁבוֹת בְּכָל יוֹם, מֵאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. רוּחַ מְזֻרְח מְנַשְּׁבַת מֵהַבְּקָר וְעַד חֲצֵי הַיּוֹם. וְנִפְקֵי עִמָּיהָ מֵהָהוּא אוֹצֵר הַחֲמֻדָּה. דִּתְנִן, אוֹצֵר יֵשׁ לְמַעְלָה בְּשַׁעְרֵי מְזֻרְח וְחֲמֻדָּה שְׁמוֹ. וְיֵשׁ בּוֹ שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשִׁבְעִים וְחֲמֵשׁ רוּחִין דְּאֶסְווּתָא לְעֵלְמָא.

וְהֵינּוּ דִּתְנִן בְּמִתְנִיתָא דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, (דְּאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מֵא) דְּכָתִיב, (שׁ"ב כג ד) בְּקָר לֹא עֲבוֹת, כְּלוּמַר כְּשֶׁהוּא בְּקָר, מֵאֵן דְּאִית לִיהּ מְרַעִין וְחֲלִיִּים, אֵינּוּ נִלְכָּד בְּעֲבוֹת.

וּבְגִין דָּא אָמַר רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, יֵשׁ מְלֶאךָ מְמוּנָה, מֵהַבְּקָר וְעַד חֲצֵי הַיּוֹם, בְּהָהוּא רוּחָא דְאֵתִי מִמְזֻרְח, וּמִיכָאֵל שְׁמוֹ, שְׁהוּא מְמוּנָה לְצַד מְזֻרְח. וְאָמַר רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי הוּא מִיכָאֵל, דְּכָתִיב בֵּיהּ (שְׁמוֹת לב לד) הִנֵּה מְלֶאכִי יֵלֵךְ לְפָנָיִךְ. בְּאֶשְׁגָּחוֹתָא תִּשְׁבַּח, מִיכָאֵל מְלֶאכִי. וְדָא הוּא דְאָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, הִנֵּה מְלֶאכִי יֵלֵךְ לְפָנָיִךְ. כְּלוּמַר, הִנֵּה מִיכָאֵל יֵלֵךְ לְפָנָיִךְ.

וְהָאָנָא, כְּשֶׁרוּחַ מְזֻרְח מִתְעוֹרֵר לְצֵאת לְעוֹלָם, מֵאֵן דְּאֵזִיל בְּאוֹרְחָא, וְיִכְוִין רוּחִיהּ לְהֵאֵי עֲנִינָא. כָּל בְּרַפְתָּא דְּבִרְכִין (דף ע"ב) לִיהּ, מִתְקַיֵּמָא בְּהֵיא שְׁעֵתָא. וְיֵהֵא חֲדֵי כָּל הָהוּא יוֹמָא.

רוּחַ מְעַרְב, מְנַשְּׁבַת מִחֲצֵי הַיּוֹם עַד הַלֵּילָה, וְנִפְקֵי עִמָּיהָ מֵאוֹצֵר מְעִין, אַרְבַּע מְאָה וְשִׁתִּין וְחֲמֵשׁ רוּחִין, לְאַפְרָחָא עֹשְׁבִים וְאֵילָנִים וְיִבּוּלִים. וְהָאָנָא, מְלֶאךָ מְמוּנָה מִחֲצֵי הַיּוֹם עַד הַלֵּילָה, וְרַפְּאֵל שְׁמִיהּ, וְהוּא מְמוּנָה לְצַד מְעַרְב.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן פִּזִּי, אִם כֵּן קוֹשְׁיָא אִיכָּא הָכָא, דְּהָא תְּנִינָן מְלֶאךָ הַמְּמוּנָה עַל הַרְפּוּאָה, רַפְּאֵל שְׁמוֹ, וְאִמְרַת

וְשִׁנִּינוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אַרְבַּע רוּחוֹת מְנַשְּׁבוֹת בְּכָל יוֹם מֵאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. רוּחַ מְזֻרְח מְנַשְּׁבַת מֵהַבְּקָר וְעַד חֲצֵי הַיּוֹם, וְיוֹצְאִים עִמָּהּ מֵאוֹצֵר הַחֲמֻדָּה הַהוּא. וְשִׁנִּינוּ, אוֹצֵר יֵשׁ לְמַעְלָה בְּשַׁעְרֵי הַמְזֻרְח וְחֲמֻדָּה שְׁמוֹ, וְיֵשׁ בּוֹ שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשִׁבְעִים וְחֲמֵשׁ רוּחוֹת שֶׁל רְפוּאָה לְעוֹלָם.

וְהֵינּוּ שְׁשִׁנִּינוּ בְּמִשְׁנֵה שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, (שְׁאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מֵהוּ) מֵה שְׁפָתוֹב בְּקָר לֹא עֲבוֹת, כְּלוּמַר, כְּשֶׁהוּא בְּקָר, מִי שֵׁישׁ לוֹ מַחְלוֹת וְחֲלִיִּים, אֵינּוּ נִלְכָּד בְּעֲבוֹת.

וּמִשּׁוּם כֵּן אָמַר רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, יֵשׁ מְלֶאךָ מְמוּנָה מֵהַבְּקָר וְעַד חֲצֵי הַיּוֹם בְּאוֹתָהּ רוּחַ שְׁבָאָה מִמְזֻרְח, וּמִיכָאֵל שְׁמוֹ, שְׁהוּא מְמוּנָה לְצַד מְזֻרְח. וְאָמַר רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, הוּא מִיכָאֵל, שְׁפָתוֹב בּוֹ הִנֵּה מְלֶאכִי יֵלֵךְ לְפָנָיִךְ. בְּהִשְׁגָּחָה תִּמְצָא, מִיכָאֵל - מְלֶאכִי, וְנִהוּ שְׁאָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה הִנֵּה מְלֶאכִי יֵלֵךְ לְפָנָיִךְ, כְּלוּמַר, הִנֵּה מִיכָאֵל יֵלֵךְ לְפָנָיִךְ.

וְשִׁנִּינוּ, כְּשֶׁרוּחַ מְזֻרְח מִתְעוֹרֵר לְצֵאת לְעוֹלָם, מִי שֶׁהוּלֵךְ בְּדֶרֶךְ וְיִכְוִין רוּחוֹ לְעֵנִין הִנֵּה, כָּל בְּרַכָּה שְׁמִבְרָכִים אוֹתוֹ, מִתְקַיֵּמַת בְּשַׁעֲהָ הַהִיא, וְיֵהֵא שְׁמִחַ כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם.

רוּחַ מְעַרְב מְנַשְּׁבַת מִחֲצֵי הַיּוֹם עַד הַלֵּילָה, וְיוֹצְאִים עִמָּהּ מֵאוֹצֵר מְעִין אַרְבַּע מְאֹת וְשִׁשִּׁים וְחֲמֵשׁ רוּחוֹת לְהַפְרִיחַ עֹשְׁבִים וְאֵילָנוֹת וְיִבּוּלִים. וְלִמְדִינוּ, מְלֶאךָ מְמוּנָה מִחֲצֵי הַיּוֹם עַד הַלֵּילָה, וְרַפְּאֵל שְׁמוֹ, וְהוּא מְמוּנָה לְצַד מְעַרְב.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן פִּזִּי, אִם כֵּן, קוֹשְׁיָא יֵשׁ כָּאֵן, שְׁהֵרִי שְׁנִינוּ, הַמְּלֶאךָ הַמְּמוּנָה עַל הַרְפּוּאָה